

คู่มือการจัดทำองค์ประกอบ ฉลากบรรจุยาในคลินิก โรงพยาบาลเอกชน

ยา หมายความว่า ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์สมุนไพร หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะเป็นตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มอบให้กับผู้ป่วยในกระบวนการรักษา บรรเทาหรือป้องกันโรคของผู้ประกอบวิชาชีพ

(ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องมาตรฐานการให้บริการของสถานพยาบาลเกี่ยวกับฉลากบรรจุยา พ.ศ. 2565, ข้อ 3)

“ฉลากบรรจุยา”

ข้อความ อาจปรากฏรูป รอยประดิษฐ์
หรือเครื่องหมายอื่นใดร่วมด้วยก็ได้

แสดงไว้ที่ **หีบห่อบรรจุยา**

เพื่อแจ้งข้อมูลด้านยาให้ผู้ป่วยนำกลับไปใช้

1 ชื่อสถานพยาบาล และหมายเลขโทรศัพท์
หรือช่องทางการติดต่อ

2 ชื่อ-สกุลผู้ป่วย เลขที่ประจำตัวผู้ป่วย (HN/CN)
และ ว/ด/ป ที่จ่ายยา

3 ชื่อยา ชื่อสามัญทางยา ภาษาไทย ยาสูตรผสม
อาจแสดงชื่อการค้าภาษาไทยทดแทนได้

สามารถศึกษาข้อมูลได้จากหน้าที่ 3 - 4
หัวข้อการค้นหาชื่อยาเป็นภาษาไทย

4 รูปแบบ ความแรง และจำนวนยาที่จ่าย

สามารถศึกษาข้อมูลได้จากหน้าที่ 5
หัวข้อวิธีแสดงรูปแบบและความแรงบนฉลากยา

5 ข้อบ่งใช้ หรือสรรพคุณของยา

สามารถศึกษาข้อมูลได้จากหน้าที่ 3 - 4
ในฐานข้อมูล national drug information

6 คำเตือนหรือข้อควรระวังหรือข้อห้ามใช้ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพ
เห็นว่ามีควมสำคัญอย่างน้อย 1 ประการ

7 วิธีการใช้ยา

สามารถศึกษาข้อมูลได้จากหน้าที่ 5
หัวข้อวิธีแสดงรายละเอียดวันหมดอายุบนฉลากยา

8 วันหมดอายุของยา

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง มาตรฐานการให้บริการของสถานพยาบาลเกี่ยวกับฉลากบรรจุยา พ.ศ. 2565

กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี
UDON THANI PROVINCIAL HEALTH OFFICE

จัดทำโดย: เกษกรกิตติพิศ ไคนุต
ออกแบบโดย: นศก.สรินยา ยางสุด

คู่มือการจัดทำองค์ประกอบ ฉลากบรรจุยาในคลินิก โรงพยาบาลเอกชน

หน้า

2

การจัดทำองค์ประกอบ

- 1) ชื่อสถานพยาบาล และ หมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางการติดต่อ
- 2) ชื่อและสกุลของผู้ป่วย เลขที่ประจำตัวผู้ป่วย (HN/CN) และ วัน เดือน ปี ที่จ่ายยา

1

ชื่อสถานพยาบาล และ หมายเลขโทรศัพท์
หรือช่องทางการติดต่อ

2

ชื่อและสกุลของผู้ป่วย
เลขที่ประจำตัวผู้ป่วย (HN/CN)
และ ว/ด/ป ที่จ่ายยา

ทั้งนี้ คลินิกอาจไม่ระบุเลขที่
ประจำตัวผู้ป่วย (HN) ไว้ในฉลาก
บรรจุยาก็ได้

+ กิตติพิศคลินิกเวชกรรม	
XX/4 ถนนอุดร ต.หมาก อ.เมืองอุดรธานี จ.อุดรธานี ติดต่อกับ 0XX-224-224	
วันที่.....	31/10/2024
ชื่อ-สกุล.....	ใจดี ดีใจสุดสุด.....CN..... 01234
ชื่อยา.....	พาราเซตามอล 500 mg.....จำนวน..... 10 เม็ด
วิธีใช้.....	รับประทาน 1 เม็ด แต่ครั้งห่างกันอย่างน้อย 4 ชั่วโมง เมื่อมีอาการปวดหรือมีไข้
.....	เช้า..... กลางวัน..... เย็น..... ก่อนนอน
ข้อบ่งใช้.....	บรรเทาอาการปวด ลดไข้
วันหมดอายุของยา.....	01/02/2026
ข้อควรระวัง.....	ห้ามใช้ยาพาราเซตามอล เกินขนาดที่แนะนำในฉลากหรือเอกสารกำกับยา เพราะจะทำให้ เป็นพิษต่อตับได้ และไม่ควรใช้ยานี้ติดต่อกันเกิน 5 วัน

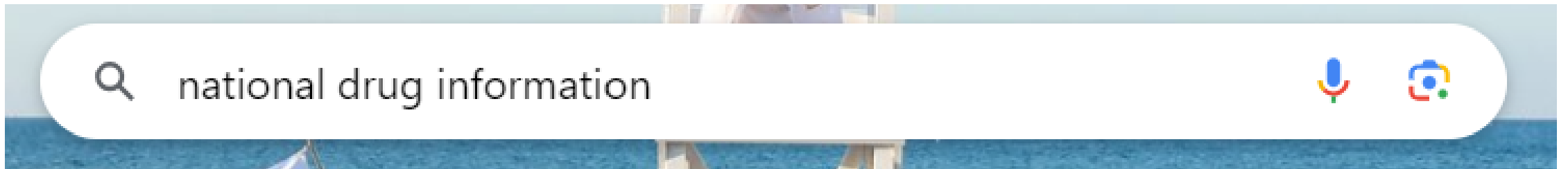

- 3** ชื่อยา ชื่อสามัญทางยาภาษาไทย
- ยาสูตรผสมอาจแสดงชื่อการค้าภาษาไทยแทนชื่อสามัญทางยา
- 5** ข้อบ่งใช้หรือสรรพคุณของยา
- 6** คำเตือน หรือข้อควรระวัง หรือข้อห้ามใช้
- ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพเห็นว่ามีความสำคัญอย่างน้อย 1 ประการ

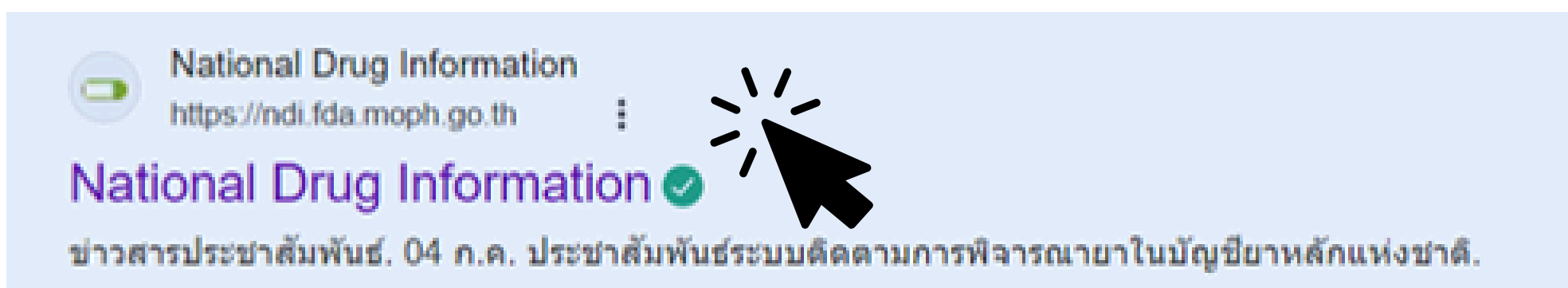
ขั้นตอนที่ 1

search web browser พิมพ์ข้อความว่า “national drug information” หรือเข้าผ่าน QR code ด้านบน

ขั้นตอนที่ 2

เมื่อพบหน้าเว็บไซต์ของ “national drug information” ดังภาพจากนั้นให้คลิกเข้าไป

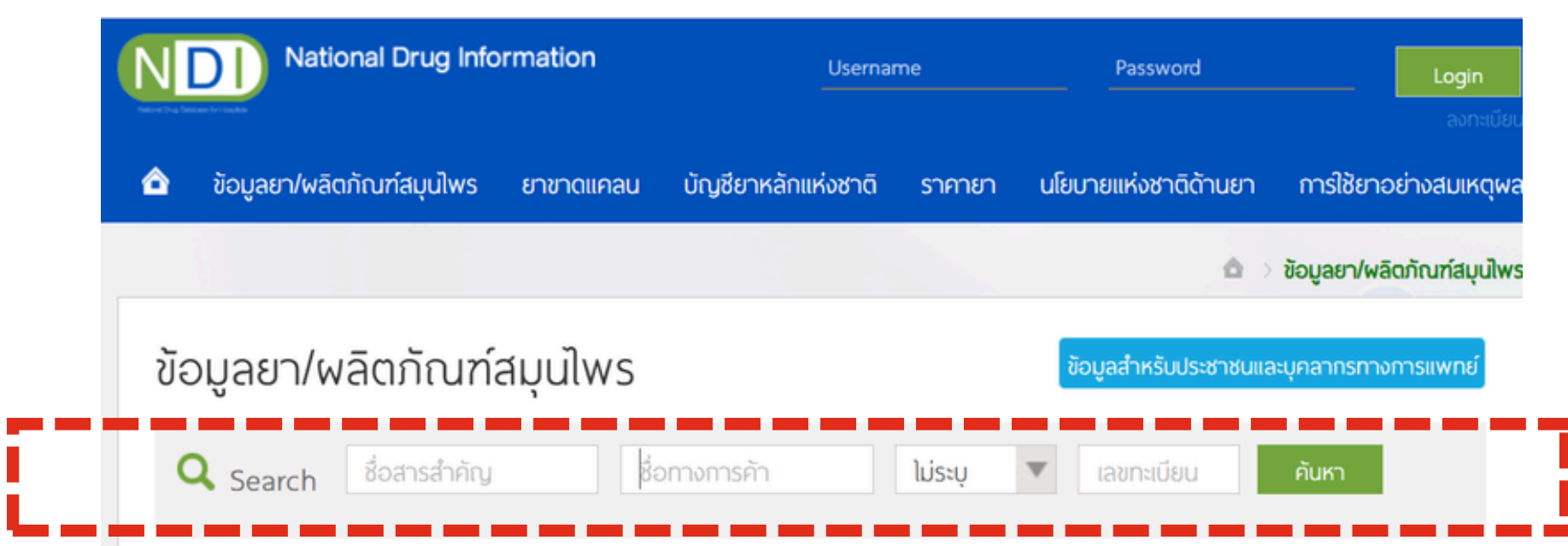

ขั้นตอนที่ 3

เมื่อเจอหน้าเว็บไซต์ดังกล่าวแล้ว ให้คลิกที่ ข้อมูลยา/ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

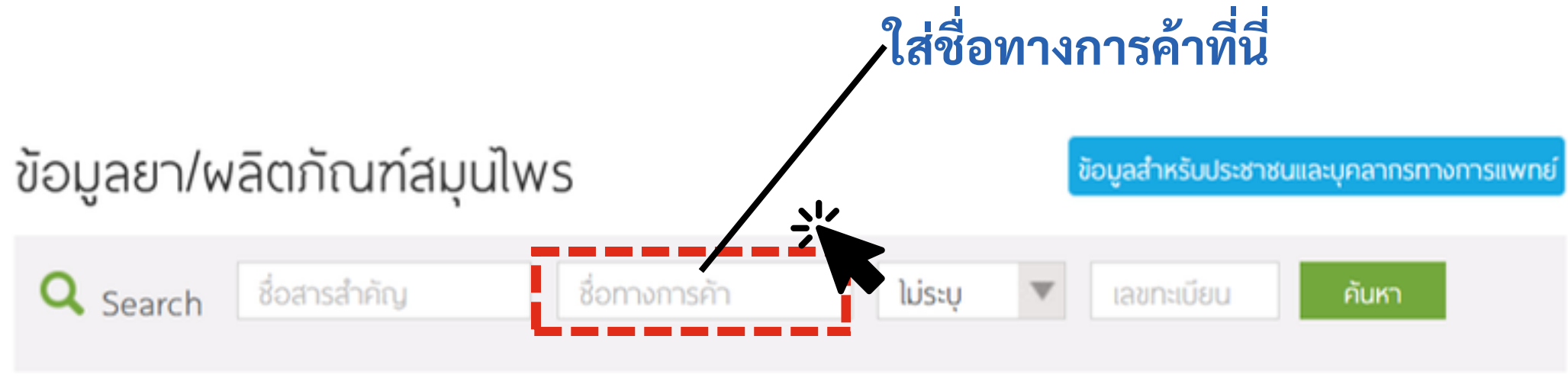

จากนั้นจะมีช่องให้ค้นหาได้แก่ ชื่อสารสำคัญ ชื่อทางการค้า และเลขทะเบียนยา

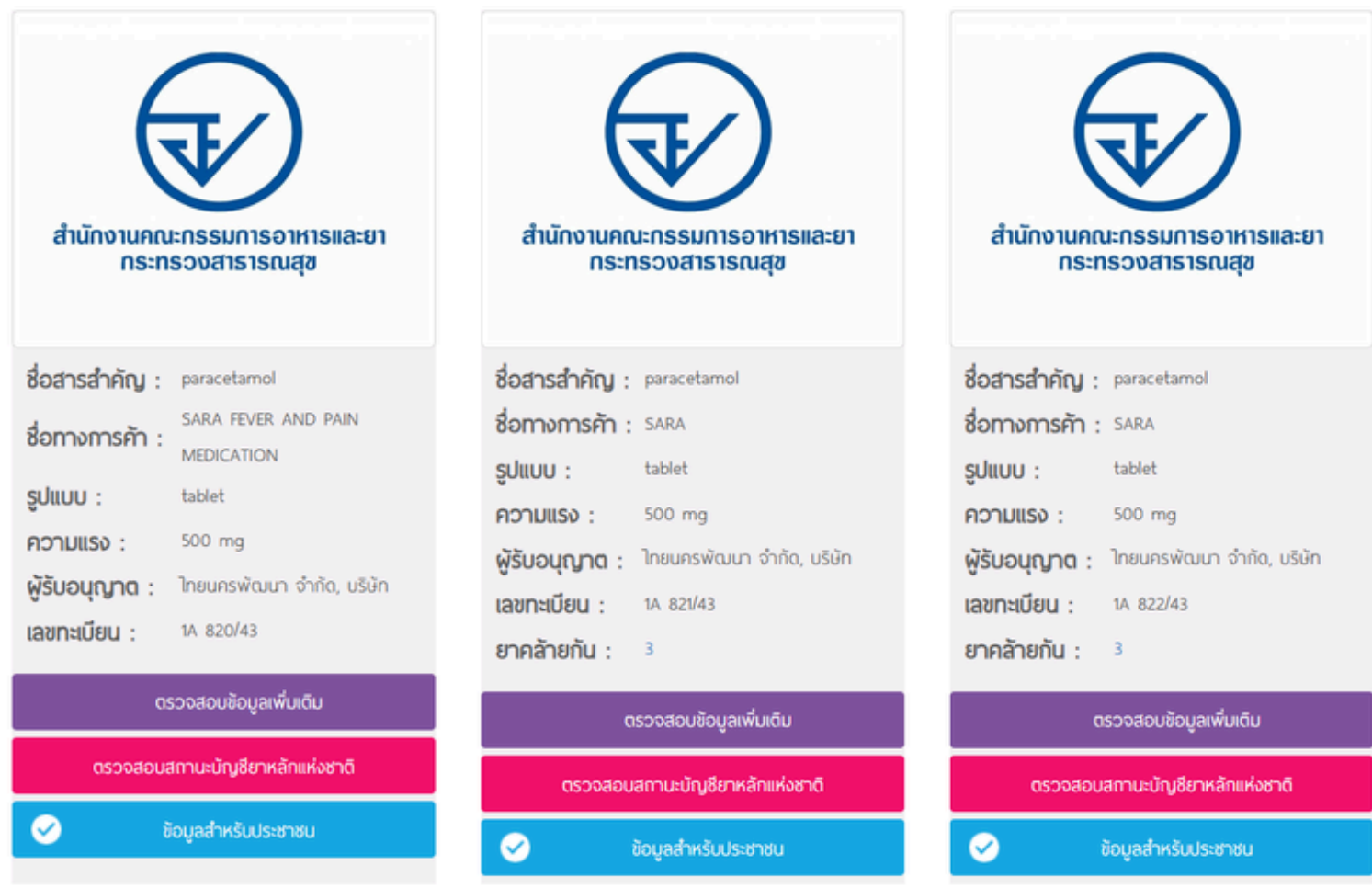
ขั้นตอนที่ 4

จากนั้นใส่ชื่อการค้า ชื่อภาษาอังกฤษของยา หรือเลขทะเบียนยาที่ต้องการค้นหา

ขั้นตอนที่ 5

หลังจากนั้นหน้าจอจะแสดงรายละเอียดยาทั้งหมด ให้กดเลือกยาที่เราต้องการค้นหา โดยกดที่ช่องสี่เหลี่ยม สีฟ้าด้านล่างสุด ที่เขียนว่าข้อมูลสำหรับประชาชน

ขั้นตอนที่ 6

จากนั้นเว็บไซต์จะเปิดหน้าข้อมูลยา สามารถนำข้อมูลชื่อยาภาษาไทยและข้อมูลอื่นไปใช้ประโยชน์ในสถานพยาบาลได้

พาราเซตามอล ขนาด 500 มิลลิกรัม ชนิดเม็ด และชนิดแคปซูล

1. ยานี้คืออะไร

- ยามีชื่อสามัญว่าพาราเซตามอล(paracetamol) เป็นยาในกลุ่มลดไข้ บรรเทาปวด
- ยามีชื่อเพื่อลดไข้ บรรเทาอาการปวดเล็กน้อยถึงปานกลาง เช่น ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยจากไข้หวัด ปวดฟัน ปวดประจำเดือน ปวดกล้ามเนื้อ ปวดหลัง ปวดจากข้อเสื่อม

2. ข้อควรระวังก่อนใช้ยา

2.1 ห้ามใช้ยาเมื่อไหร่

- ห้ามใช้ในผู้ที่เคยแพ้ยาพาราเซตามอลหรือแพ้ส่วนประกอบอื่นในตำรับนี้
- ห้ามใช้พาราเซตามอลเกินขนาดที่แนะนำในฉลาก และเอกสารกำกับยาเพราะอาจเกิดพิษร้ายแรงจนฉวยเสียชีวิต
- หลีกเลี่ยงการใช้ยาร่วมกันยาอื่นที่มีพาราเซตามอลเป็นส่วนประกอบ เพราะอาจทำให้ได้รับยาเกินขนาด

2.2 ข้อควรระวังเมื่อใช้ยานี้

- ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนใช้ยาหากมีภาวะหรือโรคตับ (GGPT) หรือกำลังกินยาด้านการแข็งตัวของเลือดหรือฟาร์วิน เพราะอาจเกิดอันตรายจากยาได้ง่ายขึ้น
- ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนใช้ยา หากดื่มสุราเป็นประจำ เป็นโรคตับหรือโรคไต เพราะอาจเกิดอันตรายจากยาได้ง่ายขึ้น
- ห้ามใช้สูง (ลดหลุมสูงสูงกว่า 39.5 องศาเซลเซียส) ให้รีบไปพบแพทย์

3. วิธีใช้ยา

3.1 ขนาดและวิธีใช้

น้ำหนักตัว	ขนาดยา
น้ำหนักน้อยกว่า 34 กิโลกรัม	ให้ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร
น้ำหนักตั้งแต่ 34 ถึง 50 กิโลกรัม	กินยาครั้งละ 1 เม็ด แต่ละครั้งห่างกันอย่างน้อย 4 ชั่วโมง เฉพาะเวลาปวดหรือมีไข้
น้ำหนักมากกว่า 50 ถึง 67 กิโลกรัม	กินยาครั้งละหนึ่งเม็ดครึ่ง ห่างกันอย่างน้อย 4 ชั่วโมง เฉพาะเวลาปวดหรือมีไข้
น้ำหนักมากกว่า 67 กิโลกรัม	กินยาครั้งละ 2 เม็ด ห่างกัน 4 ชั่วโมง แต่ละครั้งห่างกันอย่างน้อย 4 ชั่วโมง เฉพาะเวลาปวดหรือมีไข้

3.2 ถ้ากินยาเกินขนาดที่แนะนำ ควรทำอย่างไร

รีบไปพบแพทย์ทันที เพราะหากได้รับยาเกินขนาดไปมากและได้รับการรักษาไม่ทันท่วงทีจะทำให้ตับถูกทำลาย นำไปสู่การเสียชีวิตจากตับวายได้

4. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการใช้ยา

- ไม่กินยาคัดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร
- ถ้ากินยาแล้วไข้ไม่ลดภายใน 3 วัน หรืออาการปวดของเด็กลบบรรเทาภายใน 5 วัน หรืออาการปวดของผู้ใหญ่ไม่บรรเทาใน 10 วัน ให้ไปพบแพทย์เนื่องจากอาจเป็นการของโรคที่ร้ายแรงได้

ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลโดยย่อ หากมีข้อสงสัยให้ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร

5. อันตรายที่อาจเกิดจากยา

5.1 หากกินยาแล้วเกิดอาการ เช่น

- ขมที่ในหน้า เปื่อยลอก ริมฝีปาก ลมพิษ
- หน้ามืด เป็นลม แน่นหน้าอก หายใจลำบาก
- ผื่นแดง ตุ่มพอง ผิวหนังหลุดลอก
- มีจ้ำตามผิวหนัง เลือดออกผิดปกติ เหงื่อง่าย เป็นหืดได้ง่าย

ต้องหยุดยาแล้วรีบไปพบแพทย์ทันที

5.2 หากจำเป็นต้องกินยาต่อเนื่องแล้วเกิดอาการ เช่น

- อาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด ตัวเหลือง ตาเหลือง มีสภาวะซึมเศร้า

ต้องหยุดยาแล้วรีบไปพบแพทย์ทันที

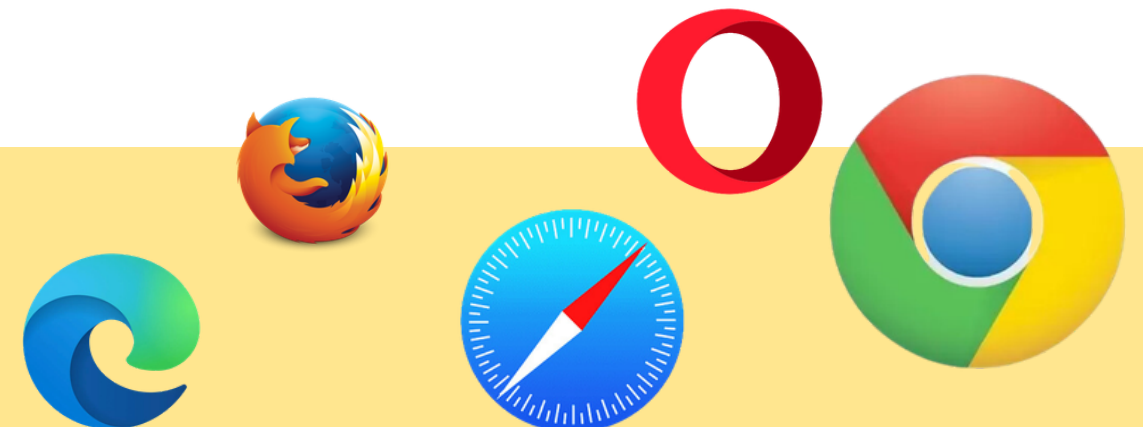
6. ควรเก็บยานี้อย่างไร

- เก็บยาไว้ในภาชนะบรรจุเดิมตามที่ได้รับมา
- แกะออกจากแผงเมื่อจะกินในแต่ละครั้งเท่านั้น
- เก็บยาในที่แห้ง อากาศถ่ายเทโดยตรง โดยทั่วไปควรเก็บที่อุณหภูมิไม่เกิน 30 องศาเซลเซียส
- เก็บยาให้พ้นมือเด็ก

7. ลักษณะและส่วนประกอบของยานี้

ระบุลักษณะและสีของยา และระบุส่วนประกอบในตำรับ .....<ปริมาณตามทะเบียนยา>....

ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า/ผู้แทนจำหน่าย.....
เอกสารนี้ปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อ 13 เมษายน 2561

รูปแบบของยา

ตัวย่อ	คำศัพท์	ความหมาย
tab.	Tablets	ยาเม็ด
cap.	Capsules	ยาแคปซูล
syр.	Syrups	ยาน้ำเชื่อม ไชรป์
susp.	Suspensions	ยาน้ำแขวนตะกอน
co.	Creams	ครีมต่างๆ
oint.	Ointments	ยาขี้ผึ้ง
emul.	Emulsions	ยาน้ำอิมัลชัน
liq., sol.	Liquid, Solution	ยาน้ำสารละลาย
PO	Per Oral	ยารับประทาน

ความแรงของยา

เช่น พาราเซตามอล
จะมีความแรงหลายขนาด ได้แก่

325 mg
500 mg
650 mg } ยาเม็ด

120 mg / 5 ml
160 mg / 5 ml
250 mg/5ml } ยาน้ำ

0.6 mg/0.6ml
0.8mg/0.8ml } ยาแบบหยด

(คู่มือทักษะตามเกณฑ์ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม (สมรรถนะร่วม) พ.ศ. 2562,2562)

วิธีแสดงรายละเอียดวันหมดอายุบนฉลากยา

วันหมดอายุของยา (DRUG EXPIRATION DATE)

วันหมดอายุของยา คือ วันสุดท้ายที่ตัวยาคงสภาพอยู่เหมือนเดิมตามที่กำหนดไว้ ซึ่งหลังจากวันหมดอายุนี้แล้ว ไม่ควรใช้ยาเพราะว่าอาจมีคุณสมบัติบางอย่างเปลี่ยนไปและไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน

วันหมดอายุของยา Exp. date และ Expiration ที่ระบุเพียงเดือนและปี ให้ถือว่าวันสุดท้ายของเดือนเป็นวันหมดอายุ เช่น Jan/25 หมายถึง ยาหมดอายุวันที่ 31 มกราคม 2568

การกำหนดวันสิ้นสุดการใช้ยาชนิดเม็ดหรือแคปซูล

ให้ใช้ตามวันหมดอายุของผลิตภัณฑ์หรือภายใน 1 ปีจากวันที่จ่ายยา (dispensed) โดยให้เลือกใช้วันที่สั้นกว่า

